

మగపురుషుడు - ఆడస్త్రీ

అసలు ప్రొఫెసర్ రామగోపాల్ కి, ఆ చిన్న కాలేజీలో రసాయన శాస్త్రం బోధించే పనంటేనే తలనొప్పి. బొత్తిగా రంగూ రుచీ లేని అధ్యాపక పదవిమీద అయిష్టతే కాదు, ఏవగింపు కూడాను అతనికి. అతడు వొద్దన్నా, అతని శిష్యులూ, సహాధ్యాపకులూ కూడా అతన్ని ప్రొఫెసర్ అని పిలుస్తుంటారు. ప్రొఫెసర్ అన్న పదం వినగానే అతనికి కాలేజీ ఆవరణలో ఉన్న నల్లరాతి విగ్రహం గుర్తుకొస్తుంది. ఏ కోశానా మానవత్వంలేని గంభీరమైన రేఖలతో, గడ్డకట్టుకుపోయిన జ్ఞానభాండారానికి చిహ్నంగా నిలబడి ఉంది ఆ విగ్రహం, అతని దృష్టిలో. రామగోపాల్ చలాకీ అయిన వాడు. అతని చలాకీతనం ఒకప్పుడు సహజంగా కనిపిస్తుంది, మరొకప్పుడు నటనలా కనిపిస్తుంది. సహజత్వంనించి నటనలోకి మార్పు అనుకోకుండా వస్తుంటుంది చటుక్కుని. అంచేత నటన కూడా అతనికి సహజమే ననుకుంటారు ఎరుగున్నవాళ్లు. సాటి మగవాళ్ళమధ్య ఉన్నప్పుడు అతనికి పట్టపగ్గాలుండవు. విరగబడి ప్రవర్తిస్తాడు. నచ్చిన తినుబండార ముంటే పక్కవాడి ప్లేటులోంచి తీసుకు తినేస్తాడు. అరమరికలు లేకండా కొత్తవాళ్ళతో అయినా పరాచకాలాడతాడు. తనమీద తనే ఛలోక్తులు విసురుకుని ఆనందిస్తాడు. ఆడవాళ్ళ వాసన తగిలితే మాత్రం అతి నాగరికుడై పోతాడు. కాలూ చెయ్యి కదపడం దగ్గర్నించి, మాటా గొంతు వరకూ, అన్నీ బిగుసుకపోయినట్టు పనిచేస్తాయి. ప్రతిమాటా క్షమార్పణలతో ప్రారంభిస్తాడు. రాని చిరునవ్వు తెచ్చి పెట్టుకుంటాడు. తన గాభరా కప్పి పుచ్చుకోడానికి, లేని ఉత్సాహం నటిస్తాడు. ఆడవాళ్ళ మెదడుమీద తనకంతగా గురిలేదని, అతిమర్యాదగా అపహసిస్తాడు. అయినా అతడంటే, సామాన్యంగా ఆడవాళ్ళందరికీ సరదాయే. అతి సాహసంగా అతడు వెలిబుచ్చే అభిప్రాయాలు ఎంత భయంకరమైనవైనా, అతను ఊరికే సరదాకోసం అంటున్నాడేగాని, అవన్నీ అతనివి కావని ఆడవాళ్ళ నమ్మకం. అతని విపరీతాభిప్రాయాలు కాలేజీ అధికారులవరకూ పాకినా, వారుకూడా అంతగా పట్టించుకోలేదు. మొరిగేకుక్క సామాన్యంగా కరవదని బహుశా వాళ్ళు కూడా ఉపేక్షించి ఉంటారు.

రామగోపాల్ పలుకుబడికి ఒక ముఖ్య కారణం ఉంది. అతని వయస్సు ఇరవై అయిదు; అతనికింకా పెళ్ళికాలేదు. అతనికి మామగార్లు కావడానికి ఆడబిడ్డల తండ్రులు ఎన్ని ప్రయత్నాలన్నా చేశారు. ఈ దేశంలో ఇరవై దాటిన యువకుడెవడూ సామాన్యంగా బ్రహ్మచారిత్వాన్ని నిలబెట్టు కోలేడన్న సాధారణ సిద్ధాంతాన్ని రామగోపాల్ పూర్వపక్షం చేశాడు.

అంచేత, రామగోపాల్ని అకస్మాత్తుగా కాలేజీనించి బహిష్కరించడానికి దారితీసిన సంఘటనలు అందరికీ ఆశ్చర్యం గొలిపాయి - రామగోపాల్ కి కూడా.

ఒకనాడు రసాయన సంయోగాన్ని గురించి అతను ఉపన్యసిస్తుండగా, ఆ కళ్ళు మొదటిసారిగా అతన్ని తికమకపెట్టాయి. పరస్పర విరుద్ధమైన రెండు శక్తుల మధ్య ప్రకృతి సహజంగా బలవత్తరమైన ఆకర్షణ ఉండడం విషయమై, అతను మహా ఉత్సాహంగా

ఉపన్యసిస్తున్నాడు. ప్రకృతిలోంచి ఎన్నో ఉదాహరణలు ఎత్తిచూపాడు. అకస్మాత్తుగా అతని ధోరణి ఆగిపోయింది. ఆ కళ్లు అతని కళ్ళల్లోకి తదేకంగా చూశాయి - అతన్ని దూసుకుపోయి, అతని వెనకాల ఎక్కడో కేంద్రీకరించినట్లు. అతనికి చిరాకు పుట్టుకొచ్చింది. ఆ కళ్ళ యజమానివేపు ఒక ప్రశ్న విసిరాడు.

“ఇప్పుడు నేను ఏ విషయం చెప్పాను?”

అమ్మాయి లేచి నిలబడింది. తలవంచుకుని అంది.

“క్షమించండి, నేను వినలేదు.”

వంచిన కళ్ళలో కొంచెం తడి రామగోపాల్ కి చూచాయగా కనిపించింది. నిండు క్లాసులో జరిగిన ఈ అవమానానికి అమ్మాయి కంట తడిపెట్టడం సహజమే. ఆ ప్రశ్న ఎందుకడిగానా అని పశ్చాత్తాపపడ్డాడు రామగోపాల్. ఆ గంటసేపూ ఏదో విధంగా పాఠం నడిపించాడు. అయితే అతని సహజధోరణి ఆ రోజుని మళ్ళీ అతనికి రాలేదు.

ఆ గంట అయిపోయాక కూడా చాలాసేపటి వరకూ, ఆ కళ్ళు అతన్ని వెన్నాడుతూనే ఉన్నాయి. అతని శిష్యుల ముఖాలు అతనికి గుర్తున్నా, సామాన్యంగా వాళ్ళ పేర్లు గుర్తుండవు. అంచేత ప్రాక్టికల్ క్లాసులో అటెండెన్సు వేసేటప్పుడు ఆ అమ్మాయి పేరు ప్రత్యేకంగా గుర్తుంచుకున్నాడు. ఆమె పేరు - రాధ. ఆ క్లాసు అవుతున్న రెండుగంటలూ ఆమెను పరీక్షగా చూస్తూనే ఉన్నాడు రామగోపాల్. ఆమె అతి చాకచక్యంగా పరిశుభ్రంగా పనిచేస్తుంటే మనసులో మెచ్చుకున్నాడు. ఆమె తన నోటు పుస్తకం పట్టుకుని అతని దగ్గరకు వచ్చినప్పుడు యధాలాపంగా అన్నాడు.

“మీ ఆడపిల్లలు రికార్డులూ అవీ బాగానే రాస్తారు. అయితే అసలీ సైన్సు గ్రూపు లెందుకు వుచ్చుకుంటారో నా కర్ణంకాదు. సైన్సు చదవాలంటే మెదడులో మగతనముండాలి.”

“సార్! సైన్సులో ప్రఖ్యాతి గడించిన ఆడవాళ్ళు మట్టుకు లేరాండి. మాడామ్ క్యూరీ లాంటివాళ్ళు” అందామె. రామగోపాల్ నవ్వుతూ అన్నాడు.

“ఆమె అంత ఆడది కాదు.”

అనుకోకుండా రాధ, “అయ్యో!” అని అరవడంతో ఆ సంభాషణ ఆగిపోయింది. రామగోపాల్ కిందికి చూశాడు. అతని కొత్తపాంటు మడతనిండా సిరా ముద్దగా పడింది. అతని కాలిదగ్గర పగిలిపోయిన రాధ పెన్నుంది. రాధ ఎంతో నొచ్చుకుంది. తన తెలివితక్కువకి విచారాన్ని వెలిబుచ్చింది. రామగోపాల్ ఫరవాలేదని ఎంత తేలికగా అన్నా, అతని మనస్సుని ఒక సందేహం మాత్రం గట్టిగా పట్టుకుంది - రాధ చేతిలోంచి పెన్ను దానంతటదే పడిపోలేదని.

ఆ తరవాత రకరకాల చిన్న సంఘటనలు రామగోపాల్ అనుమానాన్ని మరింత బలపరిచాయి. అయితే తన మనస్సులో అనుమానాలు నిజమని రుజువు చెయ్యడానికి తగినంత సాక్ష్యం మాత్రం అతనికి దొరకలేదు.

స్థూలంగా చూస్తే అవన్నీ అమాయకంగానే కనబడతాయి. ఆమె హావభావాల్లోనూ, కళ్ళల్లోనూ, చెక్కిళ్ళలోనూ, అతనితో మాట్లాడుతున్నప్పుడు ఆమె గొంతులో మోగే వింత

శ్రుతుల్లోనూ అంత అమాయకం కానిదేదో అతనికి స్ఫురించేది. లేబరేటరీ బల్లలమధ్య చిన్న సందుల్లో, అనుకోకండా తగిలినట్టు ఆమె శరీరం అతనికి తగిలేది - కావాలని అతను ఒదిగి వెళ్ళినాసరే, అప్పుడప్పుడు అర్థంలేని చిలిపి సందేహాలు తీర్చమని అతని దగ్గర కొస్తూండేది. రికార్డు పుస్తకం అతని చేతుల్లోంచి తీసుకునేటప్పుడు అవసరం లేకపోయినా ఆమె వేళ్ళు అతని వేళ్ళకు తగిలేవి. తన గుండె నిబ్బరాన్ని గురించి రామగోపాల్ కి ఎంత నమ్మకమున్నా, ఈ చిన్న విషయాలు అతన్ని ఆరాటపెట్టడం మానలేదు. ఆమె ఎదట ఉన్నా లేకపోయినా, ఆమె ఆలోచనలు నిత్యం అతన్ని ఆవరించేవి. ఆమె ఆడుతున్న నాటకం అంతా తను చూసి ఆనందిస్తున్నట్టు తన్ను తాను సమర్థించుకునేవాడు.

దసరా శలవల్లో కొందరు విద్యార్థుల్ని తీసుకుని అతను పాపికొండలకు ఎక్స్ కర్షన్ వెళ్ళాడు. అందులో రాధ కూడా ఉంది. అతని అనుమానాలు వట్టి అనుమానాలే కాదని అక్కడ జరిగిన ఒక సంఘటనవల్ల అతనికి రుజువైంది. అతను మగ విద్యార్థులతో కలిసి గోదావరిలో స్నానం చేస్తున్నాడు. ఆడపిల్లలంతా నీటిమీదికి వంగి ఉన్న ఒక కొండ కొమ్ముమీద కూర్చుని చూస్తున్నారు. చటుక్కుని అతనికి 'కెవ్వు'మని ఒక కేక, 'దభీ'మని శబ్దం వినిపించాయి. అతడు తిరిగి చూశాడు. అతనికి నాలుగయిదు గజాలదూరంలో ఒక ఆడపిల్ల మునుగుతూ తేలుతూ నీటిలో కొట్టుకుంటోంది. రెండు బారల్లో ఆమె నందుకుని తలపైకెత్తాడు. ఆమె రాధ. ఆమెకు స్పృహలేదు. తన భుజంమీద ఎత్తుకుని ఆమెను గట్టుకి చేర్చాడు. గట్టు ఎక్కుతుండగా ఆమె ఎడంచెయ్యి అతని మెడను చుట్టుకుంది. ఆ చుట్టుకోడం స్పృహలేని స్థితిలో చుట్టుకున్నట్టు లేదు. ఆమె మెలకువగానే ఉందని అతనికి రూఢీగా తెలుసు - రుజువు చెయ్యలేకపోయినా.

ఆఖరు ఘట్టం ఒక రాత్రి చీకటిలో జరిగింది. ఆ రోజు కాలేజీలో ఏదో సభ జరిగింది. సభ ముగిశాక ఆడపిల్లలూ, అతిథులూ అంతా వెళ్ళిపోయాక, బంట్రోతులికి చెయ్యవలసిన పనులేవో పురమాయించి అతను ఇంటికి బయలుదేరాడు. కాలేజీనుంచి రోడ్డు చేరుకోడానికి అడ్డదారొకటుంది - ఒక పెద్ద మామిడితోపు మధ్యనించి. కారుచీకటిగా ఉన్నా అలవాటైన దారి గనక రామగోపాల్ కాలిబాటను పట్టుకుని నడుస్తున్నాడు. చటుక్కుని మెత్తని శరీరం ఒకటి ఆపాదమస్తకం అతనికి తగిలింది. నడక వేగంవల్ల ఆ తాకిడికి తబ్బిబ్బై కిందపడబోయి ఆపుకున్నాడు.

“చీకట్లో కనబడలేదు మేస్టారూ” అన్న రాధ గొంతు అతన్ని ఆరాట పెట్టింది.

అతని మెదడు వేడెక్కిపోయింది. పరస్పర సంబంధంలేని ఊహలు ఎన్నో అతని మనసును ఉప్పెనగా ముంచెత్తాయి. నిర్మానుష్యమైన ఆ అడ్డదారిలో రాధ - ఆడవాళ్ళంతా, అతిథులంతా వెళ్ళిపోయాక - ఆపైని రాధ ఇంటికి ఇది దారే కాదు. ఇక్కడెందుకుంది? ఎందుకూ? రామగోపాల్ కి ఆ సమయంలో తనేం చేస్తున్నాడో తెలియదు. గుడ్డి ఉద్రేకంలో రాధని గట్టిగా గుండెలకు అదుముకున్నాడు. రాధ తోట మారుమోగేటట్టు పెద్దగా అరిచింది. ఎక్కణ్ణిం చో ఒక బాటరీ లైటు వాళ్ళిద్దరి మీదా పడింది. అతను జావలా అయిపోయాడు. అతని చేతులు పట్టు విప్పి రాధ నొదిలేశాయి. రాధ పరుగెత్తుకుని ఏడుస్తూ బాటరీ లైటు పాలగుమ్మి పద్మరాజు రచనలు - 1 165 కథలు

వైపు పరుగెత్తడం అతనికి గుర్తుంది. అతని నుదిటిమీద చల్లని చెమటలు పట్టాయి. ఆ తరువాత జరిగిన అల్లకల్లోలంలో అతనికి ఎవరూ గుర్తులేదు. ఏమీ గుర్తులేదు.

మరునాడు ప్రిన్సిపాల్ కబురంపితే వెళ్ళాడు రామగోపాల్. ప్రిన్సిపాల్ కొంచెం క్లిష్టమైన విషయం చెప్పవలసివస్తే, అసలు పదాలు వొదిలేస్తుంటాడు ఎంతకీ పూర్తికాని వాక్యాలు వింటుంటే చిరాకు పుట్టుకొస్తుంది.

“చూడండి! చాలా - విచారకరమయిన... మీ విషయం మేం చాలా.... విచారకరమైన ... విషయం ఏమిటంటే... విచారకరమైన...”

రామగోపాల్ ఆరవసారి ‘విచారకరమైన’ వినబడ్డాక ఇంక తట్టుకోలేక కొంచెం తీవ్రంగా అన్నాడు.

“విషయం ఎంత విచారకరమైనదైనా, నా అభిప్రాయాలు అంత విచారకరమైనవి కావని మనవి చేస్తున్నాను.”

“అబ్బేబ్బే! ఆ విషయంలో ... మాకు - చర్చించడానికి... విచారకరమైన విషయం ఏమంటే... మేము - ఈ సందర్భంలో అనేక కోణాల నుంచి విచారించి...”

ప్రిన్సిపాల్ వాక్యం పూర్తి చెయ్యకుండానే రామగోపాల్ తన రాజీనామాను ఆయనకు అందచేసి వెళ్ళిపోయాడు. ఒక్కసారి అసలు విషయం బైటికి కక్కిన తరవాత, ఇంక ఈ సంఘటన యొక్క నీతి విషయమై రామగోపాల్ ని హెచ్చరించడానికి ప్రిన్సిపాల్ పెద్ద ఉపన్యాసం సిద్ధం చేసుకున్నాడు. రామగోపాల్ రాజీనామా ఉత్తరంవల్ల ఆయనకా అవకాశం పోయింది.

కాలేజీకి తిలోదకాలొదిలాక, రామగోపాల్ మరొక కాలేజీలో ఉద్యోగంకోసం ప్రయత్నించలేదు. ఈ కథ ప్రతిచోటికీ పాకిపోతుంది. ఉద్యోగానికి వెళ్ళినచోటల్లా దీని విషయమై సముజాయిషీ చెప్పుకోవలసిన స్థితి పుడుతుంది, అతను ఏం చెప్పినా ఎవరి అనుమానాలు వాళ్ళకుంటాయి. ఇల్లాంటి విషయాల్లో సానుభూతి సహజంగా ఆడపిల్లమీదుంటుంది. ఒక చిన్నపిల్ల పన్నిన ఉచ్చులో పడిపోయి ఆమె చేతుల్లో అపజయాన్ని ఒప్పుకోడం అతని కిష్టంలేదు. తాను ఏదో ఒకటి చేసి యీ లోకాన్ని - ముఖ్యంగా ఆడవాళ్ళ లోకాన్ని - జయించాలని నిశ్చయించుకున్నాడు. తన ఆశయానికి పెళ్ళి అడ్డొస్తుంది గనక, తనకు పెళ్ళే వద్దనుకున్నాడు. స్త్రీ మనస్తత్వాన్ని గురించి వైజ్ఞానిక గ్రంథాలు తెప్పించి చదవడం ప్రారంభించాడు. ఆ తరవాత ఆ విషయమై అధికారంతో వ్యాసాలు వ్రాయడం మొదలుపెట్టాడు; కథలు వ్రాయడం మొదలు పెట్టాడు.

స్త్రీ, పురుష ప్రకృతుల విషయంలో అతనికన్నా తెలిసినవారెవరూ లేరని దేశంలో ప్రఖ్యాతి గడించాడు రామగోపాల్. స్త్రీ మనస్సు లోతులు కొలవడంలో అతనికన్న ఘటికులు లేరన్నారు. వందలాది స్త్రీ పురుషులు రకరకాల సమస్యల్ని పట్టుకుని పరిష్కారంకోసం అతని దగ్గరకు రావడం మొదలు పెట్టారు. అతని రచనలలో ముఖ్యంగా ప్రజల్ని ఆకర్షించింది - ఆడవాళ్ళ యెడల అతను చూపే చులకనా, సానుభూతీ కలిసిన ఒక చిత్రమైన దృశ్యం. నాగరిక సమాజంలో స్త్రీ మనస్సు ఎన్ని వింత వింత మార్గాల్లో ప్రయాణం చేస్తుందో, పైకి కనబడే చమత్కారాలకు అడుగున ఎటువంటి అనాగరిక పాలగుమ్మి పద్మరాజు రచనలు - 1

చిత్తవృత్తులు ఆమెలో అగ్నిపర్వతాల్లాగ రగులుతుంటాయో, అతనికన్న స్పష్టంగా, అతనికన్న చమత్కారంగా చెప్పినవాళ్ళెవరూ లేరు.

నాగరిక సమాజంలో, సంస్కారుల ఇళ్ళల్లో, మేధావుల సభలలో, కవి గాయకుల కూటాల్లో, క్లబ్బుల్లో, అతనికన్న పలుకుబడి, అతనికన్న గౌరవం మరెవ్వరికీ లేవు. ముఖ్యంగా నాగరిక స్త్రీలందరికీ అతను ఆరాధ్యుడు. ప్రతిదినం ఏ జమీందారిణో, ఏ స్త్రీ సమాజ కార్యదర్శో, ఏ మంత్రిగారి భార్యో అతన్ని విందుకి పిలుస్తుంది. అందులో కొందరు సిగ్గువిడిచి అతన్ని పట్టుకునే వేళ్ళాడుతుంటారు. పైకి మర్యాద నటించినా, లోలోపల వాళ్ళని ఈసడించుకుని స్త్రీ జాతిమీద తనకున్న కసి తీర్చుకుంటుంటాడు రామగోపాల్. ఇన్నాళ్ళకు తను అనుకున్నది సాధించానని గర్వపడుతుంటాడు.

అతని రచనలు గౌరవంతోపాటు అతనికి ధనం అర్జించిపెట్టాయి. ఏ రకమైన అసంతృప్తి ఎరక్కండా, తన కీర్తి ప్రభలు తరక్కండా అతను వృద్ధాప్యంలో అడుగుపెట్టాడు.

అతని జీవితంలో ప్రధాన సూత్రం - స్త్రీ, పురుషులమధ్య నిత్యం జరుగుతుండే ఘర్షణలో, విచిత్రమైన ఆయుధాలతో జరిగే యుద్ధంలో, సామాన్యంగా మగవాడు ఓడిపోతుంటాడు. పాతికేళ్ళుదాటి సంసారయాత్రలో అడుగుపెట్టే ప్రతి వ్యక్తి తన మగతనాన్ని మగువల బానిసత్వానికి గురిచేస్తున్నాడు. తను ఒక్కడే మగువల మనస్తత్వాలు గ్రహించేవాడు గనక వాళ్ళ ఆయుధాలకు లొంగకుండా తన మగతనాన్ని నిలబెట్టుకున్నాడు. అంతేకాదు, తన దగ్గరగా వచ్చిన ఆడవాళ్ళని నిరాయుధుల్ని చేసి పారెయ్యగల శక్తి సంపాదించాడు. తను ఏమాత్రం కనుసన్న చేసినా తనకి సంతోషంగా దాస్యం చెయ్యడానికి ఎంతోమంది స్త్రీలు సిద్ధంగా ఉన్నారు. ఆడదాని మీద అతను అంతిమ విజయం సాధించాడు.

ఒకనాడు క్లబ్బులో కూర్చుని కలెక్టర్ సతీమణితో కబుర్లు చెబుతుండగా, ఒక పెద్దమనిషి వచ్చి తనంతట తను పరిచయం చేసుకున్నాడు. తను సబ్ జడ్జిననీ, ఆ రోజే ఆ ఊళ్ళో చార్జీ తీసుకున్నాననీ చెప్పాడు. అతను వచ్చిన దగ్గర్నించీ మరెవ్వరికీ మాట్లాడానికి అవకాశం దొరకలేదు. అతనికి రామగోపాల్ వయస్సు వుంటుంది. అతినాగరిక సమాజంలో మసలే నియమావళి అతనికి తెలియకపోయినా, మనిషి మాత్రం తెలివైనవాడు కాదు. అతని అతి వాగుడుకి వెనక అమాయకత్వమూ వుంది. హుందా వుంది. లావుగా కుర్చీకి సరిపడా కూర్చున్న అతనిలో, అంత లావు హృదయమూ ఉందని రామగోపాల్ కి తెలిసిపోయింది. తనకూ రామగోపాల్ కూ మధ్య ఏకాంతం భగ్గుమయినందుకు కలెక్టర్ సతీమణి కొంచెం ముఖం ముడుచుకుంది. రామగోపాల్ గ్రహించాడు. కాని సబ్ జడ్జి మాత్రం అది గుర్తించనే లేదు. పైగా అతను తన భార్య విషయం ప్రస్తావించడం మొదలు పెట్టాడు. నాగరిక వాతావరణంలో ఏ పెద్దమనిషీ తన భార్య విషయం మరో స్త్రీ ముందు ప్రస్తావించడట. అయితే ఆ సంగతి సబ్ జడ్జి ఎరగడు. కలెక్టర్ సతీమణి లేచింది.

“మిస్టర్ రామ్, రాత్రి మా యింటికి భోజనానికి” అంది.

“అయ్యో! చెప్పడం మరిచిపోయాను.” అంటూ అడ్డు తగిలాడు సబ్ జడ్జి. “ఆయన మా యింటికి భోజనాని కొస్తున్నారు. మా ఆవిడ దగ్గరుండి తీసుకు రమ్మంది.”

“ఆయన ఇష్టం. నేను ముందు పిలిచాను” అని వెళ్ళిపోయింది కలెక్టర్ సతీమణి.

“వారికి కోపమొచ్చినట్టుంది” అన్నాడు సబ్జెక్ట్. రామగోపాల్ తనలో తను నవ్వుకున్నాడు.

“మీరు మా ఇంటికి రాగలిగితే సంతోషిస్తాను. సంగతేమిటంటే ఈరోజు మా ఆవిడ పుట్టినరోజు. మీరు భోజనానికొస్తే చాలా సంతోషిస్తుంది. పోనీ నేను వెళ్ళి కలెక్టర్ సతీమణికి చెప్పి ఒప్పించమన్నారా?” అన్నాడు సబ్జెక్ట్.

“అబ్బే! అది బాగుండదు” అని రామ్ గోపాల్ కొంచెం ఆలోచించాడు.

“సంగతేమిటంటేనండి రామగోపాల్ గారూ! మా ఆవిడ మిమ్మల్ని తప్పకుండా తీసుకురమ్మని మరీ మరీ చెప్పింది. తను చిన్నప్పుడు మీ శిష్యురాలట - మీరు కాలేజీలో పనిచేసే రోజుల్లో.”

“అల్లాగా!”

రామగోపాల్ సందిగ్ధాన్ని అతని కుతూహలం జయించింది. బహుశా ఆమె ముఖమయినా అతనికి గుర్తుండకపోవచ్చు. అయినా ఆమె ఎవరో చూడాలని గట్టి కోరిక కలిగింది. ఆ రోజుల్లో - అతని కుర్రతనపు రోజుల్లో - అతని అవక తవక గాఢ ఆమె అధమం వినన్నా ఉంటుంది. ఆ తరవాత అతను ఉన్నత పథానికి స్వయంకృషి వల్ల ఎగురుతుంటే దూరాన్నించి చూసి ఆశ్చర్యపడి ఉంటుంది. అప్పుడు కాలేజీలో అవమానించబడ్డ రామగోపాలేనా ఇతను అని అనుకుని ఉంటుంది. తన చిన్నతనపు మూర్తికీ, ప్రస్తుత మూర్తికీ సమన్వయం ఆమె మనసులో ఎలా జరిగి ఉంటుంది? ఆనాటి మూర్ఖుడిని ఈనాటి మేధావితో ఎలా జతపరచగలిగింది ఆమె!

“తప్పకుండా వస్తాను. కలెక్టర్ సతీమణితో నేను సర్దిచెపుతా లెండి” అన్నాడు రామగోపాల్.

సబ్జెక్ట్ గారింట్లో అడుగు పెట్టేసరికి, అతని కెదురుగా వచ్చి స్వాగత మిచ్చింది రాధ. ఒక్క క్షణంపాటు నోట మాట లేకుండా నిలబడి పోయాడు. వయస్సులో వచ్చిన మార్పుల వెనక అసలు రాధ - అతనెరుగున్న రాధ - అలాగే నిలబడి ఉంది - ఆ చూపుల్లో, ఆ నవ్వులో, ఆ కదలికల్లో.

“రండి మాస్టారూ” అని అతి సహజంగా, అతి ఆప్యాయంగా ఆహ్వానించింది రాధ. బొమ్మలాగే వెళ్ళి కుర్చీలో కూచున్నాడు రామగోపాల్. ఎదురుగా బల్లమీద ఆమె పెట్టిన నిమ్మరసాన్ని కాస్త చప్పరించాక కొంచెం తేరుకుని, అప్పుడు పెదవులమీద చిరునవ్వు మొలిపించగలిగాడు. మనస్సు కుదుట పడ్డాక అతను తన చిత్త ధైర్యాన్ని తిరిగి తెచ్చుకున్నాడు. అనంతంగా నడుస్తున్న సంభాషణలో తను కూడా సరదాగా పాల్గొన్నాడు.

ఆమె తన ఏడుగురు పిల్లల్ని అతనికి చూపించింది. పెద్దమ్మాయికి పెళ్ళయింది. పురిటికి పుట్టింటికొచ్చింది. ఆమె పేరు రామ. చిత్రమయిన పేరనుకున్నాడు రామగోపాల్. రెండోవాడు అబ్బాయి. బి.ఏ. పరీక్షకు వెళ్ళాడు. అతని పేరు గోపాల్. రామగోపాల్ మనస్సును ఈ రెండు పేర్లు కొంచెం ఆరాటపెట్టాయి. రామ-గోపాల్. అతను మిగతా పిల్లల పేర్లు వినలేదు.

భోజనాలు చేస్తుండగా సబ్జెక్టి అమాయకంగా నవ్వుతూ అన్నాడు.

“మీ విషయమంతా మా ఆవిడ చెప్పిందండి. ఆమె మీద వ్యామోహం కొద్దీ మీరు ఉద్యోగానికే నీళ్ళొదులుకున్నారటగా.”

రాధను గురించి తనకు తెలిసిన విషయాలు భర్త ఎదట ఏకరువు పెట్టాలనిపించింది రామగోపాల్ కి - ఒక్కక్షణంపాటు. ఆ అవకాశం ఇవ్వకుండానే ఆమె భర్త అన్నాడు.

“అసలు మీరింతటి వారవడానికి తనే కారణమంటుంది మా ఆవిడ. అప్పుడు ఆమె మిమ్మల్ని ఆ విధంగా తృణీకరించకపోతే, మీరు ఈ విధమైన ప్రతిభ ఎన్నటికి ఆర్జించి ఉండలే రంటుంది.”

తాంబూలాలు సేవిస్తుండగా జిల్లా జడ్జిగారి వద్దనుంచి సబ్జెక్టిగారికి కబురొచ్చింది - ఒక్కసారి వచ్చి కలుసుకోమని. సబ్జెక్టి వెడుతూ రామగోపాల్ ని తను తిరిగి వచ్చేవరకూ వెళ్ళిపోవద్దని మరీ మరీ చెప్పాడు.

పిల్లల్ని నిద్రపోగొట్టి రాధ వచ్చి అతని ఎదట కూర్చున్నప్పుడు రామగోపాల్ అడిగాడు.

“నీ మీద వ్యామోహం పడిపోయానని మీ ఆయనతో ఎందుకు చెప్పావు?”

రాధ అతనివేపు అమాయకంగా చూసింది - అతన్ని దూసుకుపోయి ఆ చూపులు అతని వెనక ఎక్కడో కేంద్రీకరించాయి. చటుక్కుని ఆ కాలేజీ లెక్కరు హాలులో మొదటిసారి ఆ చూపులు తను గుర్తించినప్పటి దృశ్యం రామగోపాల్ మనసులో ప్రత్యక్షమయింది. రాధ అంది,

“అయితే అది నిజంకాదా?”

సుమారు ముప్పయి ఏళ్ళ తరవాత రామగోపాల్ మళ్ళీ ఒక స్త్రీ సమక్షంలో తబ్బిబ్బైపోయాడు. జారిపోయిన చిత్త స్థయిర్యాన్ని చిక్కబట్టుకుని తీక్షణంగా అడిగాడు.

“నిజంచెప్పు రాధా! ఆ రాత్రి నువ్వు ఎందుకరిచావు?”

“అబ్బ! నాకెంత భయం వేసిందనుకున్నారు - మీరేం చేసేస్తారో అని?”

“అయితే నన్నెందుకు కళ్ళా రెచ్చగొట్టావు?”

“నేనా!... అయ్యో రాత!... మాస్టారూ! ఆడవాళ్ళని గురించి మీరు రాసేదంతా వట్టి అబద్ధం. అదంతా నిజమని మీరు నమ్ముతుంటే, మీది పెద్ద పొరబాటు.. ఆడవాళ్ళని గురించి మీకేమీ తెలియదు.”

“అలాగా!” అన్నాడు రామగోపాల్ గొంతుకలో కొంటెతనం జతజేర్చి.

రాధ అది గుర్తించనట్లే చెప్పుకుపోయింది. ‘నీ సంగతి నాకు తెలుసన్నట్టు’ రామగోపాల్ ఆమె వేపు చూస్తూ విన్నాడు.

“పాపం! మిమ్మల్ని నేను రెచ్చగొట్టినట్టు పొరబడ్డారేమో, నాకు తెలియదు. నేను వట్టి వెర్రిదాన్నుండి మాస్టారూ! ఇతరులకి నా మాటలూ నా చేతలూ ఎల్లా కనిపిస్తాయో నాకు బొత్తిగా తెలియదు. అదీగాక అప్పుడు నాకు మరీ చిన్నతనం... ఆ రోజు రాత్రి నేను ఎంత ఏడ్చానో భగవంతుడికే తెలుసు.”

ఆమె ముఖం ఆ దృశ్యాన్ని గుర్తుకు తెచ్చుకుంటూ పరధ్యానంగా ఉన్నప్పుడు వెనకటి యౌవనమంతా ఆ ముసలి ఆకారం తెరమరుగున ఒక్కసారి గప్పుమని వెలిగి రామగోపాల్ కళ్ళకు మిరుమిట్లు గొలిపింది. మెల్లగా తేరుకుని ఆమె రామగోపాల్ వేపు నవ్వుతూ చూసి ఇలా అంది.

“నేనేమని ఆశపడ్డానో తెలుసా మాస్టారూ! మీ రంత దారుణం చేశాక, మీ మూలంగా నేనంత అల్లరి పడిపోయాక - మీరు మరునాడే మా నాన్న దగ్గర కొచ్చి నన్ను పెళ్ళి చేసుకుంటానని చెప్పతా రనుకున్నాను.”

ఆ క్షణంలో రామగోపాల్ అంతరాంతరాల్లో ఏదో చురుక్కున పొడిచింది - పశ్చాత్తాపం లాంటిది. ఆమె చిరునవ్వుతో వెనకటి రోజులు ఒక్కసారిగా ప్రతిఫలించాయి. తామిద్దరూ అనుభవించి ఉండే సుఖాలను ఆమె కూడా విషాదంగా మననం చేసుకుంటోం దనుకున్నాడు రామగోపాల్. వెనక్కి చూసుకుంటే, అతని జీవితం అరవయి ఏళ్ళ ఎడారిలా కనిపించింది. అతని మనస్సు దిగులుతో నిండిపోయింది.

“రాధా! నువ్వు సుఖంగా ఉన్నావా?” అని అడిగాడు గద్దద కంఠంతో.

రాధ అతనివేపు కొంటెగా చూసింది. ఆ చూపులో, ఆ చిరునవ్వులో చెప్పరానంత వెటకారం అతనికి గోచరించింది.

“మా ఆయనలాంటి మగవాళ్ళు నూటికీ కోటికీ ఒక్కరుంటారు” అంది. ఆ మాటల్లో, ఆ గొంతులో, ప్రేమే కాదు, ఆరాధన కూడా ప్రతి ధ్వనించింది. రామగోపాల్ గుండెలు గొంతుకలో కొట్టుకున్నాయి. అతడు చటుక్కుని లేచి వెళ్లిపోతుంటే రాధ ఆశ్చర్యపడింది.

బయట చల్లగాలికి మెదడు చల్లబడ్డాక తనలో తను అనుకున్నాడు - నిజంగా ఆడవాళ్ళని గురించి తనకేమీ తెలియదని. ఇంక ఆడవాళ్ళని గురించి అక్షరం వ్రాయడానికి తనకు అర్హత లేదని నిర్ణయించుకున్నాడు.

(యువ, దీపావళి 1963)